

NARODNI GOSPODAR

GLASILO GOSPODARSKE ZVEZE.

Člani Gospodarske zveze dobivajo list brezplačno.
Cena listu za nečlane po štiri krone na leto; za pol leta dve kroni;
za četrto leta eno krono; posamezne številke po 20 h.

Sklep urejevanja 5. in 20. vsakega meseca.
Cene inseratom po 20 h od enostopne petit-vrste, za večkratno
insercijo po dogovoru.

Telefon štev. 143.

V Ljubljani, 10. septembra 1900.

Poštno-hran. št. 849.872

Kako zboljšajmo svoje gospodarstvo?

(Piše A. Štrekelj.)

(Nadaljevanje.)

IV. Zboljšajmo svojo živinorejo!

Živinoreja postaja zadnja leta vedno večega pomena. Ona nam prinaša na različen način mnogo koristi in dežele, kjer je živinoreja na visoki stopinji, prištevajo se najbolj bogatim. Koliko denarja pride n. pr. samo na Holandsko za sir in maslo, če pomislimo, da izvažajo Holandska nad 30 milijonov kilogramov sira in nad 35 milijonov kilogramov masla. Pa tudi pri nas vidimo, da se godi onim krajem, kjer se pečajo bolj intenzivno z živinorejo, boljše nego onim, ki to prekoristno kmetijsko stroko zanemarjajo.

Živinoreja pa ni le sama na sebi koristna, marveč je tudi za druge kmetijske stroke neobhodno potrebna. Poljedelstva brez živinoreje si tudi misliti ne moremo. Od kod naj dobivamo za polje, vinograd in sadovnjak prepotrebni gnoj? Res, da se dá hlevski gnoj deloma nadomestiti z umetnimi gnojili, toda samo deloma, kajti če bi gnojili polje le z njimi, bi kmalu opešalo. Kedo pa naj opravlja različna dela na polju, če ne živina? Težaki so dandanes dragi in skrbeti moramo, da nadomestimo, kjer se le dá, njih moč z močjo vprežene živine.

Večina slovenskih dežel je kakor vstvarjena za živinorejo in po mojem mnenju bi morala zavzemati Slovenija eno izmed prvih mest, kar se živinoreje tiče. Le malo kje imajo za njo tako ugodne razmere, kakor jih imamo mi. Samo nekoliko ganiti bi se treba in za stvar bolj zavzeti, pa bi šlo. Saj se je zadnja leta v tem pogledu mnogo zboljšalo in stvar ima še precej dober tek. Samo prepočasi teče! Pot pa, ki nas vodi do zaželenega namena, je še dolga in strma. Odstraniti bo treba še mnogo težav, zboljšati mnogo slabih navad predno nas pripelje do konca. V prvi vrsti se bo moral poprijeti naš kmetovalec razumnišega pridelovanja krme, skrbnišega ravnanja z živino in pravilniše uporabe živinskih pridelkov. V naslednjih vrsticah imam namen svetovati mu ob tem velevažnem naprednem koraku.

Govoriti hočem najprej, kako je treba ravnati s travniki, da nam bodo prinašali z majhnimi stroški več in boljše krme. Le tedaj, če imamo mnogo dobre krme zameremo se uspešno baviti z živinorejo. Mnogo dobre in tečne krme pa dobimo, če zboljšamo svoje travnike in pašnike ter s tem, da se poprimemo tudi na polju pridelovanja piče.

Mnogim našim kmetovalcem je travnik deveta briga. Kadar ga

enkrat pokosijo, mislijo, da je končano vse, kar se more na travniku dobrega storiti. Razun oh košnji ni jih videti tam. Da vzgledajo zato naši travniki večinoma prav revno, ni se nam čuditi. Gospodar pa ima navadno takšno živino, kakoršne travnike.

Vendar tudi v tem oziru se je pričelo ponekod odpirati oko spoznanja, in čast naprednim kmetovalcem, že marsikatera puščoba spremenila se je zadnji čas v rodovitno livado. Vpliv gnojenja, namakanja in razmakanja se je pričel spoznavati, vidijo se dohodki skrbnega obdelovanja in oni plemenitih trav in primerjaje dohodke takih in zanemarjenih travnikov, pomika se slovenski kmetovalec polagoma do drugačnega, koristnišega gospodarstva na travniku.

Kaj nam je tedaj storiti?

Kakor na polju, paziti nam je tudi na travniku, da se razvijajo tu le take rastline, ki nam donšajo največje dohodke. Slabih trav naj se ne seje, plevel pa naj se skrbno zatira. Na travnikih, kjer raste mnogo slabih trav, je znamenje, da so tam za travo slabe razmere. Če te odpravimo s tem, da travnik pognojimo, razmakamo, namakamo ali kako drugače zboljšamo, pokažejo se tam v kratkem tudi boljše trave, katere premorejo sedanji plevel.

(Dalje prih.)

Kmetijstvo.

Vinogradništvo in vinarstvo.

Kako kletari?

(Spisal Ant. Štrekelj.)

„Skazil nam boš grozdje!“ kričali so doma, ko so mi nekega leta po dolgem boju vendarle dovolili, da sem napravil polovico vinskega pridelka po svoji volji. Kričali so pa prvi in zadnjikrat, kajti v kratkem so se prepričali sami, da kmet, ki misli, da zna samo on in nikdo drugi na svetu, kako je treba kmetovati, ni s pametjo na pravi poti.

„Takšnega pa še nismo pili!“ slišal sem po nekaj mesecih, ko se je poskuševal moj izdelek. Da je bilo pa moje vino v resnici boljše nego njih, katero je bilo napravljeno „po stari šegi in navadi“, prepričal se je tudi vinski kupec, ki ga je plačal vsak hektoliter po 8 gld. dražje. In vendar je bilo oboje vino iz enakega grozdja!

Vinorejce! Morda se poslužuješ tudi ti še kletarstva, katerega si se učil od svojih starih očetov. No, ime tvojih očetov je sveto in ga nočem žaliti; ali povem ti, da so prišli, kar je nekaj let sèm, vinopivci do drugačnega mnenja gledé vinske dobrote nego so ga imeli tvoji stariši. Saj veš, da se vse na svetu menja. Kadar je poskusil gosposki poslastni jeziček kje kako boljšo kapljico, hoče imeti le takšno vino. Kar se pa zdi gospodu dobro, za tem leta čestokrat tudi negospoda, to ljubijo vsi, mnogokrat le zato, ker delajo drugi tako. Zato ne bom trdil, da ni morebiti tvoje vino, ki ga napravljáš po starem, dobro, ne, le toliko hočem reči, da ne ugaja sedanjim razmeram. Saj poznaš pregovor, ki pravi, da je treba obračati sukno po vetru. Obrni jo tudi ti in ravnaj se po ljudeh, ki tvoje vino pijejo. Posebno pa polagam Primorcem na srce, da se poprimejo bolj čvrsto pravičnega kletarstva,

kajti dokler bomo z našim vinom tako ravnali, kakor ravnamo sedaj, ni mogoče, da svoje vino drago prodamo, kajti kupci iz severa ne ljubijo naših zagatnih vin.

V naslednjih vrsticah imam namen v kratkem povedati, kako je ravnati z moštom in mladim vinom, da dobimo vino, ki bo ustrezalo modernim zahtevam, ki bo stalno in dobro.

1.) Kedaj in kako trgaj?

V nekaterih krajih določi dan trgatve občinsko poglavarstvo in v takem slučaju si navadno prisiljen trgati takrat, kadar trgajo drugi, ako nočeš, da ti grozdja ne pokradejo. Kadar pa imaš proste roke, moraš si sam izbrati najboljši čas. Pravo zadeti ni prav lahko, ker je odvisno jako od vremena in drugih razmer. Čim boljše vino pa hočeš imeti, tem dalj časa moraš čakati s trgatvijo. Če je vreme slabo in če grozdje gnije, poizgubi se pa s čakanjem mnogo grozdja in včasih smo prisiljeni radi tega trgati hitro, ko je dobilo grozdje barvo. Če je vreme ugodno in če je grozdje zdravo, svetujem pa, naj se čaka s trgatvijo kjer se le more, kajti samo en lep jesenski dan prinese lahko kvintale in kvintale sladkorja v grozdje. Kadar pa trgaš, trgaj le v lepem vremenu.

Ravno tako važen kakor čas je način trgatve. Naši vinorejci imajo navado, da grozdje samo režejo in ga mečejo v brento. To pa ni nikakor ne koristno ne pravično. Mnogokrat si pokvariyo že ob trgatvi svoje vino. Gnile in poškodovane jagode imajo namreč na sebi mnogo kalij, ki prouzroča v vinu bolezen. Take jagode treba je ob trgatvi obirati in jih posebej uporabljati. Kadar trgaš, imej tedaj dve posodi; v eno stavi lepo, zdravo grozdje, v drugo pa vse gnilo, napadeno po grozdni plesnobi, razjedeno od črva kisljaka in sploh vse poškodovano. Še celo če je osa nagrizla jagodo,

deni jo v zadnjo posodo, kjer se nahaja še v ti jagodi mnogo očetnih glivic in včasih tudi octa sama.

Grozdje obiraj tudi vsakovrstnih mrčesov, kakor so škarjice, škorši, smrdljivci itd., ki vino onesnažijo. Mnogi mislijo, da vrže mošt, kadar vré, vso to golazen iz sebe, kar pa ni res. Take živali ostanejo večinoma v moštu, iz njih stiskaš vino in ga piješ!

Kaj je boljše, če stavimo grozdje vsake trtne vrste posebe ali ga mešamo, ne morem povedati, ker se ravna to od tega, koliko pridelka imamo. Kdor ima mnogo grozdja in so trte zasajene v vinogradu po plemenih, je seveda boljše, da stavi vsako vrsto posebej, težko pa se izplača razvrstitve, če imamo le malo grozdja. Vsekakor pa svetujem, da se grozdje vsaj po barvi razvrsti v belo in črno.

H koncu opomnim še, da so za trgatve najboljše škarje, ker je delo ž njimi najlažje, najbolj hitro, pa tudi se s škarjami najmanj jagod otrese, kadar se grozd reže.

2.) Robkaj grozdje.

To delo je večini naših vinorejcev še popolnoma neznano. A vendar je robkanje, če hočemo napraviti dobro, posebno črno, neobhodno potrebno. Z robkanjem ločijo se jagode od hlustin, katere dajo vinu neki prav raskav, trpek in neprijeten okus. Če piješ nekaj časa vino iz robkanega grozdja, gotovo ne opustiš več tega prekoristnega in jako cenega dela. Robka se na mreži, ki je spletena iz žice (drot) in je podobna oni mreži, ki varuje steklena okna napadov in toče. Žica pa mora biti pocinkana ali pa pocinkana, ker bi samo železna žica slabo vplivala na vino.

Tako mrežo (1 m²) sem kupil jaz v prodajalnici za železo pri Greinitzu v Trstu (na lesnem trgu) za 1 gld. Tej mreži, ki ima povprečno 20 mm široke luknje, sem

napravit lesen obod (okvir) obstoječ iz štirih oglajenih latev (lemerjev), postavljenih ob rob (latve so 1 m dolge, 6 cm visoke in 3 cm debele), razpel in nabil sem mrežo nanj ter pribil še drugi obod iz nižjih latvic (1 m dolge, 2 cm visoke in 3 cm debele). Mreža ima sicer nekoliko tanjšo žico nego one, ki se kupujejo po 6 do 8 gld., vendar ravno radi tega je delo na nji lažje in bolj hitro. Pomisliti pa je še treba, da stane cela, lepo napravljena mreža komaj nekaj nad poldrugi goldinar.

Na mreži za robkanje ali robkalnici zamoreta dva čvrsta delavca zrobkati v eni uri nad 10 kvintalov grozdja. Delo je tedaj hitro. Navadno se postavi robkalnica nad bedenj in se pritrdi z žebli ob njega. Če je robkalnica manjša nego bedenj, treba je seveda podložiti daljšo latev, ki robkalnico drži. Robka se ali z rokami ali pa s strguljami, ki so podobne onim, s katerimi se vleče pepel iz krušne peči.

Hlastine, ki ostajajo na mreži, so skoraj suhe, uporabijo pa se lahko za ocet ali pa se jih izpere z vodo, ki je namenjena za domačo pijačo (žonto). Gledé na veliko korist robkanja posebno pri črnem grozdju, kjer ostanejo tropine dolgo časa na moštu, priporočam ga vsem vinorejcem.

3.) O maščenju.

Ko se je grozdje zrobkalo, naj se zmasti. Na Primorskem in v nekaterih krajih na Kranjskem imajo slabo navado, da grozdje še le potem mastijo, ko je stalo nekoliko dni v bednju. Tega dela ne priporočam, ker zavlačuje vrenje in pa tudi za to ne, ker se mošt, ki prihaja ob maščenju večkrat na zrak, lahko skisa. Masti naj se tedaj od dneva do dneva, kakor se grozdje trga. Maščenje po nekoliko dneh, ko vino povré, je dovoljeno samo tedaj, če hočemo imeti bolj mehko in manj trpko črno vino, v tem slučaju pa se mora

grozdje, kadar se robka z rokami nekoliko mastiti. Seveda je to mogoče samo na jugu, kjer so vina pretrpka in imajo dovolj barve.

Gnilo in napadeno grozdje mora se zmastiti na vsak način hitro po trgatvi. Mošt pa je treba potem ločiti od slabih tropin in ga povreti na zdravih. Če teh nimaš, naj vré v sodu, in če dobiš potem zdrave tropine, odtočiš ga lahko tudi pozneje na nje. Vendar morajo biti tropine popolnoma sveže in ne smejo priti iz bednja, ker bi se na zraku lahko skisale. Na ta način se dela tudi, če je grozdje slabe vrste in hočemo mošt s tropinami druge vrste zboljšati.

Masti se ali z nogami ali pa z drozgalnicami (grozdnim mlinom). Prvo delo je zamudno in ni prav snažno, zato si priskrbujejo, kjer le morejo drozgalnico. Kadar rabimo drozgalnico, paziti je, da nista valjarja preveč stisnjena, ker bi drobila lahko tudi peške. Na to je paziti posebno še pri črnem grozdju, ker bi dobil mošt, ki je dolgo časa na tropinah, neprijeten duh in okus od zdrobljenih pešk.

4.) Kako napravljaj belo vino?

Vinopivci, posebno v bolj severnih deželah, katere dajajo prav za prav kup našim vinam, ljubijo mehka in čista bela vina, ki ne smejo biti trpka. Vipavska in istrska bela vina, ki se kuhajo včasih tudi po 8 dni na tropinah, niso tedaj za kupčijo na sever in dokler bomo ravnali tu tako z vinom, ne moremo pričakovati ne kupcev ne višjih cen za njega. Priporočam tedaj, naj se beli mošt ne kuha na tropinah, marveč sam zase v sodu. K večemu buketna vina se smejo pustiti nekaj ur na tropinah, da se navzamejo prijetnega duha.

Res je sicer, da se na tropinah kuhana vina radi obile čreslovine prej očistijo in so morebiti tudi bolj stalna, če pa ravnamo s prejšnjimi vini pravilno, včistijo in hranijo se kakor zadnja. Seveda se

pokvarijo, če jih ne pretakamo ali ne zalivamo in če jih hranimo v gorki kleti. Saj se pokvari s takim ravnanjem vsako vino.

Priporočam tedaj: ko se je belo grozdje zmastilo, naj se tropine odtisnejo, mošt pa naj se dene v čist sod, kateri se ž njim nad $\frac{3}{4}$ nalije. Soda ne smemo popolnoma napolniti, ker se mošt ob vrenju vzdigne. Ker je zunanji zrak vinu nevaren, postavi naj se v vehino luknjo vrelna pilka ali pa, če te nimaš, vrečica peska. Vrelna pilka dopušča plinu iz soda, ne dovoljuje pa zraku v sod. Najbolj preprosta vrelna pilka je upognjena cev, ki tiči z enim koncem v prevrtani vehi, z drngim pa v z vodo napolnjenem kozarcu.

Ko je ponehalo burno vrenje, napolni naj se sod a voha naj se rahlo zamaši. Boljša nego navadna je vrelna voha, katera se razločuje od navadne v tem, da ima na sredini votlino. V to votlino prehajate od strani dve luknji, ki ste od zunaj pokrite z gumijevim trakcem. Kadar gre sapa iz soda, privzdigne se ta trakec a koj na to se sam spet skrči in zatvori luknjici.

Opomnim naj še, da se napravi lahko tudi iz črnega grozdja belo vino, če se grozdje hitro zmasti in mošt odtoči. To se priporoča posebno za gnilo grozdje in pa za ono, ki ima neprijeten duh kakor n. pr. izabela. Nekoliko, če tudi malo, tega duha se vendar le na ta način izgubi. To je pa tudi tam mogoče, kjer se plačujejo bela vina dražje nego črna. (Dalje prih.)

„Nova trtna bolezen“.

„Slovenec“ objavil je sledeča za vinogradnike zanimiva izvajanja gospoda B. Skalickega, tehničnega vodje državnih vinarskih zadev na Kranjskem, katera radi važnosti priobčujemo:

Pod tem naslovom priobčil je „Slovenec“ nedavno notico, da se razširja po dolenskih vinogradih

nova trtna bolezen pod imenom črni palež (*sphaceloma ampelinum*). Ker naši vinogradniki vsled raznih trtnih boleznij itak že mnogo škode trpijo, je umljivo, da jih vsaka vest o kaki novi bolezni zelo razburi in zato si usojam prositi, da označeno notico v tem smislu popravite, da ni črni palež kaka nova, pač pa našim vinogradnikom že mnogo let znana bolezen, katero po navadi „koze“ imenujejo.

To bolezen opisal je prvi leta 1873 profesor de Bary in je imenoval glivico, katera jo provzroča „*sphaceloma ampelinum*“ (de Bary), nemški „*schwarzer Breuner*“, slovenski „črni palež“.

Ta bolezen se prikaže vsako leto manj ali bolj razširjena v naših vinogradih, in sicer najraje v vlažnih, nizkih legah in mokri težki zemlji, posebno pa v deževnem vremenu, ker trosi glivice črnega paleža brez vode ne morejo kaliti.

Glivica prezimuje na lesenih delih vinske trte in napada spomladi mlado listje, mladike, pozneje grozdje in sploh vse zelene dele vinske trte.

Posebno nekatere vrste trt so tej bolezni zelo podvržene, kakor n. pr. ameriška vrsta solonis, evropejske vrste: muškatelec, modra frankinja, zeleni silvanec itd., dočim so zopet druge vrste zelo trdne in jih bolezen redko kedaj napade.

Ako se črni palež hudo razširi, potem provzroča znatno škodo, ker vsled njega dobé listi, vršički mladik in tudi grozdje črne lise in se pozneje posuše, o čemur se lahko letos v mnogih vinogradih na Kranjskem prepričamo.

Proti tej bolezni priporočajo nekateri štupanje trt z žvepleno moko ali živim apnom med vegetacijo.

Bolj zanesljivi sredstvi sta zelena galica, s katero se mora trtni les pred začetkom vegetacije mazati, in obiranje napadenih trtnih delov med vegetacijo.

Zadnje delo sme se vršiti le ob suhem vremenu, ker bi se ž njim lahko drugače razširjanje bolezni še pospeševalo.

Obrane napadene mladike, listje itd. je treba sežgati.

Zgodaj spomladi, toraj meseca februarja, dokler trta še miruje, obrežemo najprvo trsje, ves odrežani les (rezje) sežgemo in obrezano trto namažemo vso s pomočjo trdega čopiča s 40% raztoplino zelene galice (železnega vitriola), h kateri primešamo še 1% žveplene kisline.

Črez kakih 10—14 dni se to delo še enkrat ponovi.

Opomniti je, da trta ne sme takrat še solzeti, ker bi že nekoliko razvita očesa zmes galice in žveplene kisline lahko poškodovala.

Namesto zelene galice jemljejo nekateri samo 10% raztoplino žveplene kisline.

Na prvi način bile so l. 1896 preparirane vse trte vrste solonis v državni trtnici v Kostanjevici, katere so bile prejšnje leto zelo po tej bolezni napadene.

Učinek je bil tako dober, da priporočam vsem vinogradnikom, ki imajo letos po tej bolezni napadene trte, da se tega sredstva prihodnje leto (februarja meseca) poslužijo, da bolne trte zopet ozdravijo.

Mlekarstvo in sirarstvo.

Kdaj in kako naj se preišče mleko?

Kakor ima vsaka stvar svojo boljšo in slabejo stran, tako se tudi vtihotapijo pri mlekarstvu, prevažnemu viru za povzdigo ljudskega blagostanja, razni nedostatki, ki osenčijo dober namen mlekarne. Dobičkaželjnost zapelje mnogokrat brezvestne ljudi do raznih goljufij, da posnemajo mleko ali primešavajo vodo. Posnemanje se določi z raznimi pripomočki, kakor s preiskovalno pripravo dr. Gerberja, Soxhleta, dr. Nahma itd. in se zahteva od dobrega mleka vsaj 3% tolsče. Voda se spozna z go-

stomerom in mora imeti dobro mleko specifično težo 28—33 stopinj (1.028 do 1.033). Jako prebrisani ljudje, ki so že izgubili ves čut poštenosti, se poslužujejo še celo neverjetnih sleparij. Mleko od enkratne molže dele v 2 oddelka. Prvo namolženo mleko, ki ima samo 2% tolsče, donasajo v mlekarno, zadnje najtolsteje s 4% obdrže doma. Brezvestnost ljudi še tako daleč zapelje, da prineso vrneno posneto mleko drugi dan s polnim nazaj v mlekarno. Takej zvitej prekanjenosti se lahko pride na sled, ako se sluti prilična primes, da se dene v vračajoče posneto mleko par kapljic fenolftalina, ki ni škodljiv zdravji, drugi dan se vrže v mleko iste stranke, ki je na sumu, par zrnov sode, mleko postane takoj rudeče, ako je bilo pridejano posneto, ako je mleko pošteno, ostane neizpremenjeno. V bližini mest se tudi dogaja, da se posneto mleko polnemu prideva posebno ondi, kjer se lahko kupi centrifugirano, in se oddaja odjemnikom za polno. Da se meščani obranijo slabega mleka, zato mora skrbeti nadzorstvo za živila ali tržni komisariat. — Poletu ne jemljejo nekatere sirarne poldanskega mleka, ker se prerado zasiri, ako ni pripravljen za hlajenje, tedaj je prekuhajo varčne, ali tu že bolje rečeno, skope gospodinje in je pridevajo svežemu jutranjemu. Prekuhano mleko ni dobro za sirjenje in se spozna z guajatinkuro. Sveže neprekuhano mleko da z guajatinkuro modro vijolčasto barvo, prekuhano ostane neizpremenjeno. Ta nedostatek, ki provzroči pri večjem številu krav že izdatno škodo, se odpravi, če se uvede za bližnje posestnike dvakratno donasjanje mleka in se skrbi v mlekarni za primerno hlajenje. — Pri nekaterih mlekarnah na Nemškem dobe posestniki pri mleku nad 3.5% tolsče gotovo nagrado, ki ima namen, ljudstvo vzpodbujati k boljšemu krmljenju, po takem ravnanju se tudi spozna, katerega posestnika goved je naj-

boljša za plemo. V tem slučaju preslepi mnogokrat boljše posestnike častihlepnost, da prideva celemu mleku smetano, in tako tolščo izdatno zvišajo, da bi dobili po nepravem potu nagrado, se smatrali za najboljše živinorejce in bi njih plemena goved se dražje plačevala kakor druga.

Jako blagodejno vpliva na stranke, da se boje mleko popačiti, ako se preskuša mleko vpricho njih z gostomerom na specivično težo. Da se more sodba izreči o kakovosti, tedaj je treba mleko še glede tolšče preiskati. Primes vode ali posnemanje se more še le potem z gotovostjo dokazati, ako se naredi poleg nepričakovane poskušnje tudi hlevska, ki pokaže resnično vrednost mleka. Pogostokrat se dogodi, da dajo nekatere krave zelo vodeno mleko in v tem slučaju bi bila krivična obsodba na kako sleparijo. — Da se izognejo raznim predbacivanjem glede slabe mere ali uteži, se priporoča, da stranke že doma mleko natančno izmerijo ali pretehtajo (100 litrov mleka = 103 kg). V ta namen naj imajo mlekarske knjižice še tudi rubriko, kjer zaznamvajo stranke že doma težo svojega mleka.

Mlekarnam se more najtopleje priporočati, da imajo vsaj gostomer, dr. Geberja preiskovalni stroj in potrebne kemikalije, s tem se more določiti, kako mleko se izdeluje in se obraniti raznih sleparij. Potrebne priprave in kemikalije za preiskavo radovoljno preskrbi „Gospodarska zveza“, kakor tudi da natanko navodilo o preiskavi.

Trgovina s sirom.

Mnogokrat se sliši ondi govorica, kjer se namerava sirarna ustanoviti in sta v bližini že 1 ali 2 sirarni, ali bo moči blago v denar spraviti, ako se jamejo vsi pečati z mlekarnstvom in kako bo z žitom, če ga ne pridelujejo. Taka bojazen je neopravičena, ker za dobro blago je vedno trg. Misel

na pomanjkljivo odjemstvo prihaja od tod, ker ljudstvu niso znane svetovne trgovske razmere z mlečnimi izdelki, koje hočem v teh vrsticah nekoliko pojasniti. Skrb za žito prevzamejo pri sedanjih in bodočih razmerah velike planjave, ki prihajajo od leta do leta več pod oralo, tam se obdeluje zemlja s parno ali električno silo, ter so tako stroški 3—4 krat nižji kot pri nas, proti temu je njih pridelek mnogo obilnejši, tako, da moramo reči, blagostanje srednjih posestev je edino odvisno od živinorejce. Sledeče številke naj nam kažejo, kako je nizka avstrijska trgovina s sirom v primeri z drugimi državami, kljub temu, da je podnebje jako prikladno za pridelovanje krme, posebno v naših slovenskih deželah, katere nemški kmetijski strokovnjaki primerjajo s Švico, kjer stoji mlekarstvo na najvišji stopinji.

Vvoz milj. kg		Ime države	Izvoz milj. kg	
1875	1895		1875	1895
5 00	3 26	Belgija	1 5	—
0 54	0 82	Dansko	0 05	0 03
6 51	9 35	Nemško	2 82	2 21
10 30	15 38	Francosko . . .	3 90	6 42
82 69	108 40	Angleško	2 67	0 53
—	0 58	Holandsko . . .	31 00	33 69
8 17	6 74	Italija	2 34	7 81
1 70	2 67	Avstrija	1 03	0 36
—	2 17	Ogersko	—	1 66
—	0 87	Rusija	0 04	6 15
1 04	0 21	Švedsko	0 10	0 13
1 09	1 60	Švica	19 88	22 49
—	1 60	Španija	—	0 03

Najložje si napravimo nekako podobo, kak promet se vrši s sirom, ako izrazimo navedene številke s številom vagonov, ki so potrebni za določeno množino sira. Na navadni vagon naloži se 10.000 kg = 100 q. Poglejmo v tem oziru le našo državo, potem Švico, ki naj nam bo vzgled, koliko ena sama majhna država izvozi, končno Anglijo, da se vidi, koliko se ondi porabi.

Vvoz vagonov		Ime države	Izvoz vagonov	
1875	1895		1875	1895
170	267	Avstrija	103	36
109	160	Švica	1988	2249
8269	10840	Angleško	267	53

Ako pogledamo število vagonov v Avstriji, tedaj vidimo, da

je uvoz poskočil v teku 20 let iz 170 vagonov na 267, obratno izvoz padel od 103 na 36. V Švici opazimo na izvozu, kako posebno sirarstvo napreduje. Angleško nam da podobo, koliko blaga se ondi uporabi, čemur so vzrok velika industrija in ondotne življenske razmere, zato rabijo tam sir, najtečnejšo hrano v obilnejši meri kot drugod.

Čebelarstvo.

Solnčni krog in čebela.

Veliki srpan, kimovec.

Ker imamo po slovenskih deželah glavno pašo na ajdi mejšarnimi mašami, t. j. od velike do male gospojnice, zato velja to, kar smo pisali v predzadnji številki po večini tudi za mesec avgust. Po malem šmarnu je konec čebelnih „skrbi in boja“ in v ulnjaku se zopet naseli tihotno, premišljevalno, samostansko življenje.

Po končanem trganju, ki se pri večini naših starih čebelarskih očancev vrši v obliki žalostnega žvepla, se prično pripravljati čebele za dolgo, dolgo zimsko pot. V ta namen zalepljajo okvirce, razne špranje v panju, nosijo med v središče gnjezda, ga zadelavajo itd. Zato mora čebelar paziti, da plemenjakom, namenjenim za prezimovanje, kolikor moč malo moti notranji ustroj panja; to bi imelo lahko najslabše posledice. Kakor čebele, tako mora imeti pa tudi čebelar skrb za zimo in vže meseca kimovca pregledati in preceiniti panjove na moč polka, zalege, medeno zalogo, odvzeti panjovom naklade. V tem mesecu moramo tudi polke, ki imajo premalo medu preskrbeti z zadostno hrano za čez zimo. Hrana se jim poklada v večjih porcijah, 3—4 kile v eni noči, da ne porabijo čebele večine za nastavo nove zalege. Tako zgodnjega krmljenja ne moremo dovolj toplo priporočati, čebele imajo potem tudi v najneugodnejšem letu dovolj časa, dano hrano predelati

in pokriti in si urediti zimski stan prav po svoji volji.

Mesec kimovec nam torej naroča zadnje in najvažnejše delo pri ulnjaku: uzimovanje.

Pri uzimovanju nam je paziti posebno na sledečih pet točk: 1. medena zaloga, 2. kakovost medu, 3. matica, 4. polk ali čebelstvo, 5. stanovanje.

1. Zaloga medu. Močno čebelstvo potrebuje, da zamore preživi v neplodnih jesenskih mesecih, skozi zimo in na vigred do nastopa prve paše sebe in pozneje tudi svoje mlade, določeno množino hrane, ki znaša najmanj 12 kg. Ako kaj primanjkuje, treba je dodati, bodisi v satovji ali pa kot raztopljen sladkor ali med. Če ima kak polk kaj več od imenovane količine, to čisto nič ne škoduje; čebele ne potrosijo niti mrvica zastonj, ampak varčujejo v svojih kašah bolje nego njihov gospodar in dajo preostanek na spomlad nazaj.

2. Kakovost medu. Nikakor ni vse eno, katere vrste med ima služiti čebelni družini čez zimo za hrano. Med od grašiče ali repice n. pr. sploh spomladanski medovi hitro in trdno kristalizujejo in čebele morajo med raztopiti, če ga hočejo užiti; pa kako lahko se zgodi, da po zimi primanjka zato potrebne vlage in — žeja je tu.

Kdor torej noče svojih čebel po zimi z največjo nevarnostjo napajati, naj odzame del kristalovanega medu in ga nadomesti s poznejšim medom ali sladkorjem.

V poznem poletju imajo čebele kako leto bogato žetev na medeni resi. Medena resa pa je slaba hrana za zimo, ki rada provzroča grižo. Zato gre tudi ta med odstraniti in z drugim nadomestiti. Najbolje prezimujejo čebele na poznih poletnih vrstah, zlasti na ajdovem medu.

3. Matica. Matice preko treh let stare naj bi se ne puščale čez zimo; le prerade poginejo po zimi in panj je brezmatičen in zgubljen. Zato je najbolje, vse stare kraljice

odstraniti in zamenjati z mlajšimi rezervnimi maticami, če pa takih ni, združi brezmatičnjake s slabejšimi polki.

4. Polk. Čim jačji je polk, tem lagje bodo čebele napravljale potrebno gorkoto, toliko manj medu bodo potrošile in toliko čvrsteje bodo prišle iz zime. Čebelstvo s 40.000 čebelami ne porabi dvakrat toliko kot 20.000 čebel, ampak samo nekaj malega več. Čim manj pa ljudstvo vživa, tim manje zastankov se mu nabira v črevesju, in toliko bolj varno je pred grižo.

5. Stanovanje. Izvrstno prezimujejo čebele v slamnatih koših, vendar se tudi v lesenih panjovih ni bati zanje. Prostor, ki se da čebelam čez zimo, ne sme biti prevelik; majhna soba se po zimi raje ugreje nego velika, to velja tudi o stanovanju naše žuželke. Če poleg tega še vsak prazen prostor zamašiš s toplotnim materijalom in tenkostene panjove obložiš dobro z zimsko odejo, potem bodo čebele v lesu ravno tako vrlo prezimile kakor v slami.

To so splošna pravila, na kaktera nam je paziti pri uzimovanju.

(Konec prih.)

Vrboreja.

Vrboreja in domača obrtnija.

Piše L—a—.

Tekom zadnjega polstoletja se je spremenilo mnogo na Kranjskem kakor tudi drugod. Kjer tečejo železnice, tam se je promet znatno poživil. Po železnici imamo veliko lepšo priložnost, izpečavati svoje pridelke in cenejše uvažati razno blago. Ako izkušeni, stari ljudje pravijo, da se življenje vedno podražuje, pravijo prav za prav, da ima denar vedno manj veljave, da je treba za isti ali manjši hlebec kruha vedno več dati. Tedaj mora vsak dobiti vedno več denarja za svoje delo.

Mnoge spremembe so se godile tudi v obrtniji. Velike tovarne so bile vzrok mnogih prevratov.

Na mesto mnogo malih obrtnikov stopa majhno število premožnih tovarnarjev.

Navajamo le en vzgled. Nahajajo se na Kranjskem in drugod mnoge prijazne dolinice, kjer je teklo v prejšnjih časih mlinsko kolo in so imeli mlinarji dovolj dela in izdaten zaslužek. Kar je zgradila v bližini kakšna tvrdka, morda celo tuja, svojo tovarno in odzela mnogoštevilnim mlinarjem okolice ves zaslužek. Lahki promet po železnici je zelo pospeševal ta proces. Zapuščene so tedaj te dolinice, kjer so prebivali v prejšnjih časih premožni mlinarji.

Enako se je pa godilo tudi z drugimi malimi obrti, in blagostanje mnogih krajev se je občutno znižalo. Kjer za kmetijstvo ni dovolj produktivne zemlje, pomoči je treba s primernim obrtom. Saj pa tudi celo vemo, da ameriško žito dandanes ceneje dobimo kot domače.

Poleg tega je pa znano, da kmečko prebivalstvo pri nas po zimi večjidel nima skoro nobenega zaslužka. Ali ni tedaj naša dolžnost, da pokažemo kjerkoli mogoče pot do koristne domače obrtnije.

Posebno sposobno za to se nam zdi tudi pletarstvo. Morda je marsikedo že spoznal, da so bregovi Save skoro od Medvod do Zagorja na mnogih mestih zelo ugodni za vrborejo. Saj tudi ni težko to spoznati, ker je ugodnost tako velika, da se nasajajo tam same od sebe in delajo tu in tam obsežne goščave. Posebno odkar regulirajo v zadnjih letih savske vode, so pridobili za kulturo mnogo zemlje, katera je ravno za vrborejo zelo ugodna.

V naslednjem spisu hočemo podajati poglobljena pravila, kako se imajo nasajati in vzgajati vrbe, kolikor spada vrboreja v področje gozdarstva.

Katere koristi nam prinaša vrboreja?

Kakor smo omenili preje, ima kmet pri nas posebno po zimi malo

dela, otroci vsaj se lotijo lahko domače obrti. S pletarstvom si pridobé lep zaslužek. Priporočamo posebno mladeničem in deklicam v bolj oddaljenih krajih, da bi se poprijeli te stroke, ker jim ne bi bilo treba iskati si služb v tovarnah in zamuditi vsaki dan po dve uri ali še več hoda. Zaslužili bi lahko pod domačo streho ravno toliko kot v mestu in s časom še več. Znano nam je, da v 1 uro od Ljubljane oddaljenemu kraju neki sedemnajstleten mladenič, ki se je izučil v dveh letih v pletarski šoli v Ljubljani, zasluži že lahko na dan 3 do 4 krone. Ali ni to lep zaslužek za domače delo? Sedaj že druge lahko podučuje.

Pletarstvo ni težavno delo, opravljajo ga lahko mladeniči in deklice. Treba je le spretnih rok in vaje. V obrtniški šoli v Ljubljani ustanovil se je pletarski oddelek. Poduk traja 2 leti. Za posebno spretno učence oddaja dežela podpore po 10 do 16 kron na mesec.

Da se zamore pletarska obrtnija redno izvajati v prid celemu kraju, je treba skrbeti pred vsem za sposobne in lepe vrbe.

(Dalje prih.)

Splošno.

Resolucije II. slovenskega katoliškega shoda

(ki se vrši od 10.—12. septembra 1900 v Ljubljani),

tičočé se kmetijskega stanu.

I. 1. Drugi vseslovenski katoliški shod izreka se, da se ima kmetijski stan organizovati po zadrukah, ki imajo biti obvezne za vsakega kmetovalca, tako da so one pravo stanovsko zastopstvo vsega kmetijskega ljudstva.

Podlaga bodi tej organizaciji okrajna oziroma krajna zadruga; te vse se naj zvežejo v deželni zadrugi in iz vseh deželnih bodi sestavljena tudi zveza vseh v državi nahajajočih se deželnih zadrug.

2. Shod pozdravlja s radostjo vladno predlogo kmetijskih zadrug ter se nadeja, da bo c. kr. vlada dosledno skrbela tudi za sredstva, potrebna za plodonosno delovanje istih ter jim priskrbela brezobrestna ali vsaj nizkoobrestna posojila.

Shod pozdravlja z zadoščenjem, da vlada podpira združno organizacijo.

3. Shod pričakuje od c. kr. vlade, da bo z ozirom na že doslej lepo število gospodarskih zadrug, katere se pa bodo povsod osnovala, po vzgledu drugih držav zaukazala nakupovati za državno vojno potrebno žito, vino, seno in sploh druge potrebščine naravnost pri gospodarskih zadrukah.

4. Da se kmetijski stan stalno reši iz oblasti oderuških rok, bodi skrb državi in deželnim zastopom, da pospešujejo in z nizkoobrestnimi posojili podpirajo snovanje Reiffisovih posojilnic.

II. Shod zahteva od c. kr. vlade, da z modro brambeno colnino varuje našo domačo kmetijsko produkcijo.

a) Osobito pa bodi državni vladi skrb pri sklepanju bližajočih se novih trgovinskih pogodb, da se odpravi zloglasna vinska klavzula ter stavi toliki uvozni col na italijanska vina, da bodo naši vinorejci zamogli svoj pošten vinski pridelek po primerni ceni prodajati.

b) Istotako naj se omeji prosti uvoz sadja in sočivja iz Italije.

c) Najzdatniša opora našemu kmetijskemu gospodarstvu je živinoreja, zato bodi skrb vladi, da varuje našo živinorejo in iz nje izvirajoče pridelke ptuje konkurence, ter po skrbnih veterinarskih naredbah zagotovi naši živini neopovirani izvoz v sosedne države.

Posebno pa se mora kar najodločneje rahtevati, da se živini iz Rusije in balkanskih držav zapre uhod v naše kraje, to pa že zaradi nevarnosti, da se zanese

od tam ondi trajno razsajajoča živinska kuga.

d) Istotako naj se po primerni colnini varuje naša produkcija iz živinoreje: maslarstvo in sirarstvo, ter bodi skrb vladi, da z modrimi zakoni ščiti pošteno produkcijo pred sleparskimi ponarejevalci živil.

III. Država naj z modrimi zakoni ščiti našo vinorejo ter naj vže vendar izda strogi zakon proti ponarejevanju vina in napravi umetnega vina sploh.

IV. Pri sklepanju trgovinskih pogodb skrbi vlada za trajen izvoz našega blaga v inozemstvo, in osobito za naš les naj dožene dogovore z Italijo in Francijo, da bo naš les imel zagotovljen izvoz v te države.

V. Država naj skrbi za naš izvoz osobito s tem, da podržavi vse železnice, da potem s primernimi voznimi tarifi pospešuje naš daljni izvoz v inozemstvo.

V domači državi pa naj veljajo vozni tarifi za malega in velikega odpošiljatelja isti, ter naj se vsaj na državnih železnicah odpravijo tako imenovane refakcije, ki omočujoče velikim trgovcem nadvlado na velikem trgu in manjšega producenta onemogočujejo v tekmovanju.

VI. Ker se ima tudi z onostransko državno polovico z Ogersko, urediti medsebojna trgovinska pogodba, zahteva shod, da varuje vlada našo kmetijsko produkcijo pred premočno konkurenco iz Ogerske prihajajočih izdelkov, osobito pa žita, moke in živine, ter naj se od Ogerske vlade najstrožje zahteva, da napravi svojo veterinarsko naredbo enako naši, ker le potem je naši živini mogoč trajen, neopoviran izvoz v inozemstvo.

VII. Trgovina z žitom na borzah se mora temeljito preustrojiti in odpraviti takozvani spekulativni promet na termine.

VIII. Ker od leta do leta bolj pomanjkuje delavcev v kmetijstvu, ker jih kmetijstvo ne more zaradi pičlih pridelkov primerniše plačati, naj c. kr. vlada kmetom s

tem pomaga do delavskih moči, da sinove kmetov, ki so za delo na domači kmetiji potrebni, po dveletni vojaški službi odpusti na dom.

IX. Da se ogromno breme obresti, katere imajo plačevati kmetovalci od visokoobrestnih vknjiženih dolgov, vsaj deloma zmanjša, bodi skrb državi in deželam, da se potom državnih in deželnih hipotečnih zavodov konvertirajo oni dolgovi, od katerih je plačevati nad $4\frac{1}{2}$ odstotkov obresti, v nižje, ne $4\frac{1}{2}$ odstotkov obresti presagajoče dolgove ter naj se uvedejo naredbe za vsakoletno odplačevanje tudi dolga samega v svrhu, da se tekom prihodnjega polstoletja doseže vsaj delno razdolženje kmetiskih domov.

X. Da se kmetškemu stanu zagotovi boljše stanje za čas onemoglosti za delo, uvede naj državo ali dežela zavode za starostno zavarovanje in pospeši snovanje okrajnih bolniških blagajnic tudi za kmetški stan.

Kako ugodnost imajo na Nemškem kmečki sinovi kot vojaki?

Radi dragih delavskih močij se dovoli za časa žetve vojakom, ki so sinovi večjih kmečkih posestev, večtedenski dopust. Te ugodnosti so navadno deležni 2. in 3. leto službujoči vojaki.

Kmetova opravila meseca septembra.

(Piše A. Štrekelj.)

Na domu: Mlatev žita se nadaljuje. Ko se je žito očistilo, naj se večkrat na kupu premeša, da se prej posuši in da se ne vgreje. Razun žita spravlja se tudi fižol, krompir in proti koncu meseca tudi koruza. Fižolovo stročje je za živino jako tečna hrana, če se jo prej opari ali prekuha; naj se tedaj ne zameta, marveč hrani za zimo. Kdor ne more spraviti vsega svojega krompirja pod streho,

pomaga si za silo na ta način, da izkopa na varnem kraju, v kolikor mogoče suhi zemlji 1 do $1\frac{1}{2}$ m širok in okoli 40 cm globok jarek. Tu sem dene krompir, in ga porgne najprej s slamo ali z desko, potem pa še z izkopano zemljo. Da dohaja k krompirju zrak, naredi naj se v jamo nekoliko odluškov, kateri se lahko tudi s slamo zagrnejo. Okoli jame napravi naj se jarek, da po njem voda odteka. V taki jami hrani se krompir lahko celo zimo, paziti je seveda, da v jami ne gnije. Kadar nastopi oster mraz, dobro je, vreči še nekoliko gnoja nad zemljo. Na sličen način hrani se tudi drugo korenstvo, najbolj pogostoma pa krmska pesa. — Za živino veljajo tudi ta mesec tista pravila, kakor prejšnje mesece. Paziti je posebno pri živini, ki se vrača s planin, da se prememba v hrani le počasi izvrši. Ne sme se tedaj pričeti kar naenkrat krmiti s suho klajo. — Mnogo opravil imamo ta mesec v kleti. Vinska posoda naj se natanko pregleda a pomanjkljivosti naj se popravijo. Posebno je paziti, da je posoda čista in zdrava. Plesniva posoda naj se pred trgatvijo oriba in potem čisto opere. Če hočeš, da bo lepa, namaži jo z navadnim oljem. Pokvarjena posoda pa naj se najprej dobro ostrže a na to tri do štirikrat opere z vrelo vodo, v kateri se je razstopilo nekoliko sode. V zadnje naj se opere še enkrat z gorkim vinom ali moštom. Na sličen način treba je prati novo posodo, v katero hočemo staviti vino. Klet čisto pometi, stene v nji pobeli, tla pa poravnaj in posuj, če nimajo tlaka, s peskom.

Na polju in travniku: Nadaljuje se kopanje krompirja in proti koncu meseca pričenja se trgati koruza. Koruzno stročje ali sirčje dá po zimi dobro krmo, naj se tedaj posuši in shrani. Še celo zdrobljeni koruzni trsi se dajo dobro pokrmiti, naj se jih tedaj ne zameta. Na polje se vozi gnoj in

seje ozimina. Gnoja naj se ne pušča na polju v malih kupcih, ampak naj se hitro raztrese in kakor hitro mogoče podorje. Če pride dež, nastanejo v nasprotnem slučaju hobotna mesta. Ozimino se gnoji s koščeno moko ali s Thomasovo žlindro, čaka pa naj se s čilskim solitrom do spomladi. Pleje se ajda in bela repa. — Otava na travniku se kosi in spravlja. Če ne dopušča vreme, da bi otavo posušili, napravljamo iz nje lahko kislo krmo. Isto velja o drugih krmskih rastlinah, ki se ne morejo posušiti, posebno pa o krmski koruzi in o pesinem listju. Če znamo dobro napravljati tako krmo, vživa jo živina še rajši nego seno. Kako se napravlja, izveš lahko v knjigi „Poljedelstvo“, katero je izdala družba sv. Mohorja. Kjer se ne izplača kositi otave, se lahko popase. Samo ne sme biti travnik premokroten, ker bi ga drugače živina hudo poteptala. Boljše so na travniku ovce.

V vinogradu: Privezujejo se mladike, ki jih je veter odtrgal in pazi se, da se grozdje na zemlji ne maže. Trte, katere mislimo prihodnje leto pomnožiti, se zaznamujejo najboljše z oljnato barvo. V zimi in spomladi réžejo se cepiči le od zaznamovanih trt. Proti koncu meseca pričenja se ponekod trgat. Trga naj se le v lepem vremenu, pri tem pa naj se obirajo vse gnile in pokvarjene jagode. Opominjam vinorejce, naj svoje grozdje robkajo in pravilno kuhajo. — Pripravlja se kolje za prihodnjo zimo. Da kolje več časa traja, dobro ga je napojiti s konservativnimi sredstvi, kakor n. pr. z modro galico (glej Nar. Gospodarja šte. 4.).

V sadovnjaku: Veje, ki so močno obložene, se podpirajo z rogovilji. Zrelo sadje se obira. Nikdar pa ne smemo sadja klatiti, ker bi tako ravnanje ne škodilo samo sadju, marveč tudi drevesu, kateremu se zbijejo rodovitna očesa. Posebno je treba še paziti na sadje,

katere hočemo prodati. Če hočemo pridobiti svojemu sadju dobro ime in visoko ceno, spravljajmo vsako sadno vrsto posebej in pazimo, da se sadje ne potolče. Sadje naj pride v tistem stanu na trg, kakor se je odtrgalo z drevesa. Zapakuje in prevažaj naj se z največjo pazljivostjo! — Odpalo in nabito sadje se pobira, spravlja in nareja iz njega sadni mošt. Drevescam, ki so se cepila v speče oko, odstrani se obveza. Ona, ki se niso prijela in so še sočna, cepijo se lahko v drugič.

Na vrtu: Gredice se okopavajo in plevejo. Še je čas za setev zimske solate, špinace, zimskega motovilca in radiča. Solata endivija se veže v glave. Proti koncu meseca seje se tudi že v mrzle zimske gredice zgodno pomladansko zelje, verzote, karfijoli in druge zeljnate rastline. Spravlja se zrelo zelnato zelje. Seme pa naj se jemlje samo od najlepših rastlin. Posebno v vrtnarstvu velja izrek: kakoršno seme, takšna rastlina.

V gozdu: Opravlja se večina opravil prejšnjega meseca. Nadalje pa se pričinja sečnja v nižavah. Les za kurjavo seče se navadno bolj pozno, več opravila pa daja v vinorodnih krajih ta mesec pripravljane vinogradskega lesa. Kadar se seče kolje (rakle), naj se odseče gladko in naj se ne puščajo ostri štreliji, ki začnejo potem gniti. Listje nekaterih dreves daja posušeno po zimi živini dobro hrano, naj se tedaj ne zmeta. Najboljše listje je jesenovo in reseljikovo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 51.: J. B. v L. Kakor sem že večkrat bral, da stročnice nabirajo po svojih buncicah prosti zračni dušik, tedaj si mislim raje fižol prižeti mesto ga ruvati, kakor je pri nas navada. Ali ostane v buncicah še kaj dušika za sledečo setev?

Odgovor 51.: Fižol ruvati ni umestno, ker se gomolji (bunčice) zemlji odvezamejo, poleg tega pa tudi prst, ki ima razne rudninske snovi. Od fižola

puščen dušik bo hasnil sledečji setvi, posebno, ako sledi jesenska, kjer je nevarnost izključena, da bi se izpral dušik po zimi v spodnje plasti. Da se uverite o koristi gomoljev (bunčic), porujte za poskušnjo na nekaterih krajih fižol in na drugih ga poženite in vsejte sedaj jesensko žito, tedaj boste videli spomladi, koliko bujnejše vspeva žito ondi, kjer je bil fižol požet, kakor pa ondi, kjer je bil poruvan. Tudi v deteljišče vsejana pšenica bolje raste brez gnojja, kakor na drugej njivi, kjer je bilo morebiti najboljše pognojeno. In to prihaja od tod, ker deteljine korenice z buncicami ostanejo v zemlji in dajo hrano bodočji setvi.

Vprašanje 52.: Sirarna v N. Ali naj se soli surovo maslo? Kolika množina naj se da soli in kako vpliva na težo?

Odgovor 52.: Soljenje naj se ravna po želji odjemnikov in po namenu, za katerega se surovo maslo izdeluje. V naših krajih se navadno ne soli z ozirom na odjemalce. Ako bi se izdelovalo trpežno maslo, tedaj se mora soliti, da se lahko ohrani nepokvarjeno več tednov. Ako se želi soliti, naj se vzame 2—3 kg fine soli na 100 kg surovega masla. S tem se doseže, da se pinjeno mleko bolje odstrani in surovo maslo postane bolj trpežno. Napačno je mnenje, da se teža pomnoži po soljenji, nego ravno obratno se doseže, utež se zniža po soljenji za 1—2 %.

Vprašanje 53.: J. U. v C. Pri nas uspeva v ajdo sejana rudeča detelja zelo dobro. Hočem jo tudi za poskušnjo v repo vsejati, kadar se okopuje, kajti spomladi mi leži zemlja 2 meseca prazna, predno se vseje proso. Ali kaže?

Odgovor 53.: Z ozirom na nizko ceno in malo množino semena se Vam mora setev rudeče detelje v repo priporočati. Neki posestnik nam je poročal, da doseže z rudečo deteljo v repišče sejano isto košnjo, kot z ono, ki je sejana v ajdo. Ako bi imeli sploh dovolj krme, tedaj lahko rudečo deteljo uporabite kot zeleno gnojitev. Tako gnojilo bi Vas veljalo za 1 mernik prostora komaj 40 kr., ko Vas domači gnoj stane najmanj 3 gld. za isti prostor, kje ostanejo še troški za vožnjo in delo. Rast rudeči detelji posebno pospešite, ako potrosite v jeseni ali po zimi na 1 ha vsaj 1 q kalijeve soli in 1—2 q žlindre.

Vprašanje 54.: J. G. na H. Blagovolite nam priporočiti izdatno sredstvo zoper ličinko repne zagrizlice, katera nam preti vničiti vso repo.

Odgovor 54.: Gotovega sredstva proti repni zagrizlici (*Athalia spinarum*) ni. Najbolj po ceni in prav pridno zatirajo ličinko kokoši, purani in race, ki jo prav radi iščejo in zobljejo. Seveda se ne more puščati kuretine na vsako polje. Kjer ni tedaj to mogoče, priporoča se, repo z motiko rahlo otrepati, na kar ta lažigosenica pade na zemljo. Tu naj se ali zmasti ali pa v zemljo podkopa. Tudi saje in pepel neki dobro branijo repno listje tega požeruha. Najbolj gotovo sredstvo je pa, če škodljivca z roko obiramo in morimo.

Vprašanje 55.: J. Š. v D. Ali res počrni mošt, ki se je mastil v drozgalnici (sadnem mlinu) z železnimi valjarji?

Odgovor 55.: Sadni mošt, osobito jabolčni in hruškovec, ima v sebi mnogo čreslovine. Če pride čreslovina z železom v dotiko, spoji se z njim in napravljajo črno barvo (črnilo ali tinto), o čemur se lahko prepričate, ako režete jabolko z železnim nožem. V moštu se pokaže včasih črna barva še le potem, ko se je pretočil. V tem slučaju spremenil se je na zraku železni okis (Fe_2O_3) v železni kis (FeO), katera spojina se rajši prime čreslovine nego prva. Črni kaliž se sicer s časoma vleže v moštu sam od sebe, vendar trpi mošt s tem. Da počrni vsak mošt, ki se je napravil s pomočjo drozgalnice z železnimi valjarji, to se ne more trditi, ker pride sadje le malo časa v dotiko z železom, vendar pa se svetuje gledé na nevarnost, ki bi se lahko pripetila, naj se kupuje rajši drozgalnice z kamenitimi ali lesenimi valjarji nego z železnimi.

S e j m i.

Na Kranjskem:

11.	septembra	v Šmartnem pri Litiji, in Senožečah.
14.	"	v Žužemberku.
15.	"	„ Vel. Brusnicah, Idriji, Banji Loki in Osilnici.
16.	"	na Rakeku.
17.	"	Boštanju in Št. Lambertu.
18.	"	v Št. Janžu na Dolenjskem pri Radečah.
20.	"	v Podvelbu (Col) in Škocjanu.
21.	"	v Kranju, Ribnici in Zg. Tuhinju.
24.	"	v Senožečah pri Višnji gori in Bucki.
25.	"	v Črnomlju.
27.	"	„ Podbukovju in v Borovnici.

29. septembra v Drnovem, na Dovjem,
Rovtah (Vrh. kant.) Loki,
Grosupljem, Mirni Peči,
Mengšu, Novi vasi (na
Blokah) in Zaversih.
1. oktobra v Kostanjevici pri Litiji,
Starem Trgu, pri Fari in
na Jesenicah.
2. " v Metliki.
6. " " Trzinu.
8. " " Gor. Logatcu.
9. " pri Sv. Heleni.
10. " v Motniku, Zagorji (na No-
tranjskem), Zdenski vasi
in v Šturji.

Na Štajerskem:

13.	septembra	v Dobovi.
14.	"	" Rogateu in Mancu v Kozjanskem okraju.
15.	"	" v Zdolah v soseski Pletenje.
17.	"	" v Kapeli pri Brezcu in Braslovčah.
18.	"	" Ljutomeru.
20.	"	" Dobrni.
22.	"	" Franheimu, na Laškem, v Luči in v Pod-sredi.
24.	"	" v Bistrici, sv. Rupertu pri sv. Trojici (v Goricah pri sv. Urbanu pri Ptujem (Ptujski p.), Št. Jurju ob juž. železnici,
29.	"	" v Marenbergu, Mureku, Sošanju, Veržeji, Vil-donu in na Pilštanju.
1.	oktobra	" v Arnuzu, Konjicah in v Dolu pri Hrastniku.
4.	"	" v Artičah v Žavcu.
6.	"	" pri sv. Lovrencu (v slov. Goricah) in Kostrivnici.
7.	"	" pri sv. Mariji v Jarenini.
8.	"	" pri sv. Urbanu pri Slivnici pri Celju, Lovbeku.

Na Koroškem:

14. septembra v Gradiščah.
15. " " Tribunji.
18. " " Rengivi.
19. " " starem Dvoru.
22. " " Zg. Beli in v Traberku.
24. " " Šmihelu pri Pliberku
in Ukvah.
29. " v Grajfenbergu, Puser-
Redendolu, Roječi in Št.
Pavlu, v Št. Vidu pri
sv. Mihaelu (semenj 4
tedne, t. j. 14 dni prej
in 14 dni po sv. Mihaelu).
4. oktobra v Trebižu.

Na Primorskem:

14. septembra	pri sv. Križu v Telmecu
(Vid. del.) in v Sezani.
17. "	v Nabrežini.
20. "	" "
21. "	" Tolminu.
22. "	" Rifenbergu, Koncu in
" Borštu.
25. "	na Beli (Maggio Vid. del.).
26. "	v Slivji.
29. "	" Cevdatu, 3 dni na
Bukovi in v Bovcu.

4. oktobra v Veroni (14 dni) do dne
14. oktobra v Basunu.
7. " v Kastavi.
8. " " Šmarji (Marte) pri Kopru.

Pristni dolenski slivovec

v večji množini, kje? izve se v pisarni „Gospodarske zveze“ v Ljubljani, kamor se lahko pismeno obrne.

Gospodje lovci!

naznanjam mu, da imam 6 lepih mladih psičev za oddati, čiste lovske krvi, najbolj-šega plemena. Kup po dogovoru. **Jožef Zlatorepec**, Bruhanjevas, pošta Videm pri Dobrepolju.

Imam na prodaj

pisanega bika, lepo pisano rudečo telico, nadalje dam v najem bišo pripravno za trgovino ali obrt na zahtevanje tudi nekaj kmetije. **M. Bobnar**, župan, Lahoviče p. Crklje pri Kranju.

Kmetijsko društvo v Vipavi

oskrbuje svojim članom:

- 1.) Vrtna in poljska semena vsake vrste.
- 2.) **Za vinarstvo:** Zajamčeno žveplo in modro galico, škropilnice, mehove, gumico.
- 3.) Cepilno, vrtno in drugo orodje.
- 4.) Po članih društvenih trgovcih vse gospodarske in gospodinjke potrebščine.

Kmetijsko društvo v Vipavi

na amer. podlagi R. Portalis požlahtnjenih
domaćih trt po 10 kr. komad za oddati.

Tko želi,

nom, neka se obrati na podpisanog Juraj Gamulin, Jelsa — otok Hvar, Dalmacija.

Zgodnji krompir

na debelo in na drobno po konkurenčnih cenah

Kmetijsko društvo v St. Petru pri Gorici.

900 lepih hrastov

Kurinju p. Zagradec — Fužine. Vozilo bi se na postajo Dobropolje ali Zatičina. Pošteni kupci se vabijo.

Trgovina in obrt.

Trgovina.

Resolucije II. slovenskega katoliškega shoda

(ki se vrši od 10.—12. septembra 1900
v Ljubljani),

tičoče se trgovskega stanu.

Trgovski stan hira vsled konkurence in pomanjkanja stanovske in gospodarske organizacije. Njemu v pomoč izjavlja II. slov. katoliški škod:

1. Osnuje naj se tesnejša stanovska organizacija trgovstva, da

se bo mogla domača trgovina uspešneje razvijati in braniti. V tem smislu naj se preosnujejo sedanje trgovske in obrtne zbornice.

2. Uvede naj se za vse trgovce, izvzemši branjevce, dokaz vspornosti, ki naj ima poseben značaj za velike in poseben za srednje in male trgovce. Vedno naj se pa zahteva poleg potrebnih nraavnih lastnosti dokaz o prestani določeni učni in pomočniški dobi; poleg tega pa tudi dokaz o zadostnem, po razmerah določenem kapitalu.

3. Država, dežele in občine naj snujejo trgovske šole; država naj zdatno podpira trgovska učilišča, ki naj jih ustanavljajo dežele, občine ali trgovske zbornice.

4. Agentsko vprašanje naj se tako vredi, da agenti ne bodo smeli stopati v dotiko z zasebniki ali celo sami prodajati blaga, za katero posredujejo. Zakonito naj se tudi določi, da komisijonarji ne bodo smeli blaga prodajati na svoj račun.

5. Krošnarija naj se tako omeji, da ne bo delala konkurence stalnim trgovcem.

6. Pri konzulatih in poslanstvih naj se nastavijo trgovsko izobraženi strokovnjaki, ki naj naravnost s trgovskimi zadrugami občujejo, da ne bodo trgovska poročila potem trg. ministerstva dohajala redno mnogo prepozno. Pri vsaki deželni vladi bodi nastavljen trgovski strokovnjak kot poročevalec v trgovskih zadevah.

7. Tarifna prometna politika naj skrbi, da ne bodo njene ugodnosti veljale samo velikim, marveč tudi srednjim in malim trgovcem.

8. V podporo in napredek
trgovskega stanu naj se po vseh
večjih mestih v zvezi z mestnimi
odbori sestavijo trgovska sveto-
valstva, v katere naj poleg za-
stopnikov mesta, dežele in države
volijo trgovske zbornice svoje za-
stopnike.

9. Država in dežele naj podpirajo trgovske zbornice, da pre-

sbrbē svojim članom potrebne kreditne zavode.

10. Konsumne zadruge naj se vstanavljajo le tam, kjer so revnejšemu ljudstvu v resnično pomoč.

O b r t.

Resolucije II. slovenskega katoliškega shoda

(ki se vrši od 10.—12. septembra 1900. v Ljubljani),

tičooče se obrtnega stanu.

Da se reši obrtni stan pritiska velekapitala, kateremu ga je izročil liberalizem z načelom neomejene svobode, zahteva II. slovenski katoliški shod sledeče:

1. Uvede in izvršuje naj se stroga izkušnja sposobnosti v vseh vrstah obrti;

2. oživē naj se samostojne prisilne avtonomne zadruge z deželnimi in državnimi zvezami, ki naj povzdigujejo stanovsko zavest, sbrbē za solidnost izdelkov, urejajo razmerje med mojstri, pomočniki in vajenci, skrbē za revne in onemogle ude, nadzirajo strokovne šole in prirejajo strokovne tečaje, zlasti pa združujejo obrtnike v gospodarske zadruge;

3. ustanovē naj se samostojne zbornice;

4. za prodajo obrtnih izdelkov, ki se naj po možnosti omeji na izdelovalce, naj si postavijo zadruge skladišča za surovine

in izdelke, pri čemer jih naj država in dežela podpirata;

5. konfekcije naj se strogo nadzorujejo in po možnosti nadomestē z združnimi prodajalnicami, krošnjarstvo in potovalna skladišča naj se po možnosti odpravijo, delo po jetnišnicah uredi, da ne bo v kvar mali obrti;

6. izvrševanje več obrtij po jednom podjetniku naj se zabrani in razna dela izročajo naravnost mojstru iste stroke;

7. dežela naj na vso moč podpira domačo obrt: pečarje, lončarje, lesno obrt, čipkarstvo itd.; ti izdelki naj se združnim potom spravljajo na trg;

8. pouk v ljudskih šolah naj se bolj ozira na domače obrtne razmere, ustanovē naj se na primernih krajih strokovne šole;

9. uvedejo se naj obrtna sodišča kot obvezna prva instanca v obrtnih stvareh;

10. država naj varuje domačo obrt s primerno colnino in domačim obrtnikom z ustanovitvijo kreditne banke preskrbi nizkobrestna posojila za nabavo strojev itd.;

11. določi naj se po razmerah maksimalno število vajencev pri jednom mojstru; pomočniki ki delajo za podjetnike doma, se naj odpravijo;

12. žensko delo naj se omeji, otroško delo odpravi;

13. nedeljski vsaj 36urni počitek naj se splošno uvede; kjer ni možno v nedeljo ali praznik dati počitka, naj se odloči 36 drugih ur v tednu;

14. država naj izda primerne zakone za obrtna stanovanja in delavnice;

15. obrtne zadruge naj določijo najmanjšo plačo, sorazmerno cenam živeža in stanovanja v dotičnem kraju, in naj skrbē za obrti koristno časopisje;

16. pomočniki se naj:

a) vsestransko strokovno izučē v svoji obrti;

b) pri potovanju naj se jim preskrbē primerna prenočišča, vzbujajo naj se med njimi verska in stanovska zavest;

c) zadruge naj izdajajo pomočniške knjižice, v katerih bodi za vsakega pomočnika spričevalo o pomočniški izkušnji, imena mojstrov in krajev, kjer je prej delal, in datum, kedaj da je delo nastopil in zapustil;

17. skrbi naj se, da se verski, umski sttokovni in telesni razvoj vajencev primerno nadzira, da se določijo pogoji o sprejetju, številu in odpustu vajencev, nasledki kršenja pogodbe in koliko se sme vajencev rabiti za hišna dela;

18. v pospeševanje krščanskega življenja snujejo naj se po potrebi rokodelska društva mojstrov, in učencev.

Z A D R U G A

Nekaj o koleku pri legalizaciji.

Točka 66. pristojbinskega zakona določa pod aa.), da treba za poveritev „podpisa stranke“ (Parteiunterschrift) koleka za 1 gld. = 2 K. Ukaz finančnega ministerstva z dne 16. marca 1865 št. 8052 razlaga pojem „podpis stranke“ takole: „Ker pri protokolovanih tvrdkah in pri juridičnih osebah one fizične osebe, katere zastopajo prve, niso

same stranka, torej, ako je takih fizičnih oseb po dvoje ali več, tvori še-le skupni (kolektivni) podpis istih podpis stranke, smatrati je legalizacijo takih skupnih (kolektivnih) podpisov samo kot poveritev enega podpisa stranke; kjer podpis podpisane veže neposredno kot stranko, je podpis vsakega posameznika podpis stranke, ki je podvržen posebni pristojbini“.

Pred nedavnim je novoustanovljena posojilnica v L. dala legalizovati podpise odbornikov kot podpis ene stranke, in je tudi plačala samo pristojbino za eno stranko. Predpisala se ji je vsled tega kazenskimi potom povišana pristojbina 24 K. Proti temu predpisu pritožila se je omenjena posojilnica in je dobila v rešitev pritožbe sledeči odlok:

„C. k. finančno deželno ravnateljstvo v Gradcu je z odlokom z dne 10. februarja 1900 št. 28889 ugodilo rekurzu proti povišanju pristojbine na 24 K, katero povišanje je naložil c. k. davčni urad v L. pod št. 68 iz 1899 od poverjenja podpisa na prošnji do c. k. okrožnega sodišča v C. tičoč se ustanovitve posojilnice. C. k. fin. dež. ravnateljstvo zaukazalo je povrnitev te pristojbine, ker odbor, ki je voljen v svrhu ustanovitve posojilnice in katerega posamezni člani se ne morejo smatrati kot stranke, oddaja skupen (kolektiven) podpis kot podpis stranke, in je torej smatrati legalizacijo tega podpisa samo kot potrdilo enega samega podpisa stranke. O tem se obvestite s pripomeno, da se ob enem nalaga c. k. davčnemu uradu v L., da pod čl. dn. 45 dne 28. avgusta 1899 vplačano pristojbino v znesku 24 K proti predložitvi tega odloka, ne kolekovani pobotnici in zaznamku na odloku v gotovini vrne.“

Ta odlok bode gotovo zanimal posojilnice.

Denarni promet hranilnic in posojilnic v mesecu juliju 1900.

Hranilnica in posojilnica Renče: Prejemki 2278 K 70 h, izdatki 1317 K 25 h, denarni promet 3595 K 95 h, prejete hranilne vloge 1651 K, izplačane hranilne vloge 586 K 80 h, dana posojila 320 K, vrnena posojila 560 K.

Hranilnica in posojilnica v Semiču: Prejemki 10141 K 98 h, izdatki 7213 K 71 h, denarni promet 17355 K 69 h, prejete hranilne vloge 3361 K, izplačane hranilne vloge 2680 K, dana posojila 4400 K, vrnena posojila 1160 K.

V mesecu avgustu 1900.

Hranilnica in posojilnica v Zg. Becnici: Prejemki 2107 K 48 h, izdatki 2046 K 48 h, denarni promet 4153 K 96 h, prejete hranilne vloge 200 K, izplačane hranilne vloge 882 K 32 h, dana posojila 1150 K.

Hranilnica in posojilnica v Črničah: Prejemki 1550 K 66 h, izdatki 1210 K 72 h, denarni promet 2761 K 38 h, prejete hranilne vloge 278 K, izplačane hranilne vloge 610 K, dana posojila 600 K, vrnena posojila 110 K.

Hranilnica in posojilnica v Dobropoljah: Prejemki 7246 K 52 h, izdatki 9315 K 87 h, denarni promet 16562 K 39 h, prejete hranilne vloge 4932 K, izplačane hranilne vloge 6472 K 54 h, dana posojila 1730 K, vrnena posojila 1330 K.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah: Prejemki 8691 K 75 h, izdatki 7269 K 60 h, denarni promet 15961 K 35 h, prejete hranilne vloge 1601 K, izplačane hranilne vloge 4359 K 20 h, dana posojila 890 K 50 h, vrnena posojila 710 K.

Hranilnica in posojilnica na Igu: Prejemki 4322 K 15 h, izdatki 3700 K 98 h, denarni promet 8033 K 13 h, prejete hranilne vloge 4070 K, dana posojila 3620 K.

Hranilnica in posojilnica v St. Jakobu ob Savi: Prejemki 2332 K 42 h, izdatki 2219 K 48 h, denarni promet 4551 K 90 h, prejete hranilne vloge 1260 K, izplačane hranilne vloge 1802 K, vrnena posojila 260 K.

Hranilnica in posojilnica v St. Jurij pri Kranju: Prejemki 1139 K 20 h, izdatki 1342 K 60 h, denarni promet 2481 K 80 h, prejete hranilne vloge 1092 K, izplačane hranilne vloge 220 K, dana posojila 1120 K.

Hranilnica in posojilnica v Kamnji: Prejemki 695 K 83 h, izdatki 230 K, denarni promet 925 K 83 h, prejete hranilne vloge 434 K, izplačane hranilne vloge 100 K, dana posojila 130 K, vrnena posojila 40 K.

Hranilnica in posojilnica, Kojsko-Smartno: Prejemki 4652 K 81 h, izdatki 4616 K 77 h, denarni promet 9269 K 58 h, prejete hranilne vloge 500 K, izplačane hranilne vloge 1930 K, dana posojila 1370 K.

Hranilnica in posojilnica v Mengšu: Prejemki 13610 K 45 h, izdatki 11355 K 34 h, denarni promet 24965 K 79 h, prejete hranilne vloge 6538 K, izplačane hranilne vloge 6944 K 18 h, dana posojila 4380 K, vrnena posojila 300 K.

Hranilnica in posojilnica v Metliki: Prejemki 22925 K 25 h, izdatki 13824 K 64 h, denarni promet 36749 K 89 h, prejete hranilne vloge 11277 K, izplačane hranilne vloge 2574 K 81 h, dana posojila 4960 K, vrnena posojila 4597 K 28 h.

Posojilnica in hranilnica v Poljanah: Prejemki 14157 K 27 h, izdatki 10386 K 51 h, denarni promet 24543 K 78 h, prejete hranilne vloge 8864 K 31 h, izplačane hranilne vloge 4402 K 34 h, dana posojila 1930 K, vrnena posojila 1380 K.

Hranilnica in posojilnica v Senožečah: Prejemki 4552 K 40 h, izdatki 4342 K 04 h, denarni promet 8894 K 44 h, dana posojila 3240 K, vrnena posojila 2480 K.

Hranilnica in posojilnica v Stari Loki: Prejemki 20012 K 75 h, izdatki 16451 K 88 h, denarni promet 36464 K 63 h, prejete hranilne vloge 11182 K, izplačane hranilne vloge 7354 K 34 h, dana posojila 8000 K, vrnena posojila 4380 K.

Hranilnica in posojilnica v Šempetru pri Gorici: Prejemki 16012 K 42 h, izdatki 15080 K, denarni promet 31092 K 42 h, prejete hranilne vloge 8816 K, izplačane hranilne vloge 3354 K, dana posojila 9226 K, vrnena posojila 3490 K.

Hranilnica in posojilnica v Šturijah: Prejemki 2975 K 41 h, izdatki 1591 K 40 h, denarni promet 4566 K 81 h, prejete hranilne

vloge 1556 K izplačane hranilne vloge 352 K 14 h, dana posojila 566 K 74 h, vrnena posojila 120 K.

Hranilnica in posojilnica v Tomaju: Prejemki 1461 K 69 h, izdatki 775 K 28 h, denarni promet 2236 K 97 h, prejete hranilne vloge 200 K, izplačane hranilne vloge 220 K, dana posojila 350 K, vrnena posojila 20 K.

Tržne cene pričetkom septembra t. l.

Na trgu v Kranju	
za 100 kg	
za pšenico	K 14 98
„ rž	15 26
„ ječmen	16 —
„ oves	13 —
„ turšico	14 14
„ krompir	5 —
„ proso hektoliter	10 72
„ ajda	11 04

Na trgu v Ptaju	
za 100 kg	
za pšenico	K 15 —
„ rž	14 —
„ ječmen	14 —
„ oves	13 —
„ turšico	13 —
„ krompir	4 40
„ seno	4 40

Na trgu v Gorici	
za 100 kg	
za pšenico	K 17 —
„ ječmen	16 —
„ oves	13 50
„ turšico	14 —
„ krompir	4 —
„ seno	4 —

VABILO

OBČNEMU ZBORU

Gospodarskega društva v Trnovem
registrirane zadruge z omejeno zavezo

kateri se bode vršil

v nedeljo dne 16. septembra 1900 ob 4. uri
popoldne v posojilničnih prostorih.

Dnevni red:

1. Predložitev in potrjenje računa za leto 1899.
2. Volitev odbornikov in njih namestnikov.
3. Volitev nadzorstva.
4. Prememba pravil.
5. Slučajnosti.

V slučaju, da občni zbor ne bi bil sklepčen, vrši se 23. septembra ob isti uri, na istem mestu in z istim vspešdom drugi občni zbor, ter se bode sklepalo brez ozira na število navzočih članov.

V Trnovem, dne 27. avgusta 1900.

Načelnstvo.

Trgovci pozor! Kmetijska zadruga v župniji središki

da v najem pod jako ugodnimi pogoji

prostore za trgovino, ležeče ob glavni cesti
in tik župnijske cerkve,
ali takoj ali z novim letom.

Oglasiti se je pri **J. Ravšl-u**, županu v
Obrežu pri Središči (Polstrau).

C. kr. priv.

pred ognjem in tatovi varne

 blagajne

prodaja najceneje dobro znana tovarna blagajnic

M. Adlersflügel

založnik Raiffeisnovih posojilnic

Dunaj, I., Franz Josephs-Quai št. 13.

Tovarniška zaloga
papirja ▲ ▲ ▲

Zastopnik
kr.
tovarne papirja
na Reki

Tovarna papirnega
▲ ▲ ▲ **blaga**

 JOS. PETRIČ

v Ljubljani, sv. Petra cesta 4

Zavod za črtanje trgovskih, poslovnih in uradnih knjig

po ameriškem sistemu.

Priporoča svoje izdelke **papirnih ureč** najboljše kvalitete in
po najnižjih cenah, kakor tudi razne
pisarniške, pismene, konceptne in ovojne papirje.

Velika zaloga pergamentnega papirja za sirarne

Nadalje priporoča svojo veliko zalogo

pisalnega in risalnega orodja

v največji izberi.

Ceniki se dopošljejo brezplačno.

Za mnogobrojne naročbe uljudno prosi

z vsem spoštovanjem

Poštna hranilnica račun

št. 846.007

Telefon št. 134

Jos. Petrič

*Tovarna papirnega blaga in zastopnik
kr. tovarne papirja na Reki.*

Vnanja naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju.

Gabrijel Piccoli

lekarnar v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Njegove Svetosti
papeža Leona XIII.

Lekarnarja Piccolija zobne kapljice, vsled najvišjega priznanja in dovoljenja

1 steklenica 40 h. **Štefanijine kapljice**

imenovane, devajo se na pavoli v votli zob ali pa se namaže bolna čelust, so učinkujoče sredstvo proti zobobolu.

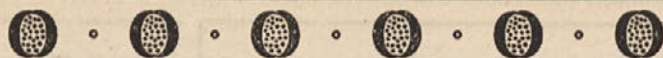
Odlični profesorji in zdravniki priporočajo lekarnarja Piccolija

želodečno tinkturo

katera krepi želodec, provzroča veselje do jedi, upliva na prebavljaj in odprtje, zlasti pri onih, ki trpijo stalno na telesnem zaprtju. — 1 steklenica 20 h., 12 stekl. z zabojem vred 2 K 52 h.

Pri slabokrvnih in nervoznih ali vsled bolezni oslabeledih otrocih kakor tudi pri odraslih se uporablja lekarnarja Piccolija z najboljšim vspehom. Ima 20 do 90krat toliko železa v sebi, kakor druga China-vina, katera nimajo pogosto niti toliko železa, kot navadno namizno vino. Cena polliterski steklenici 2 K.

Najboljše sredstvo, da se ohranijo konji, krave, teleta, voli prešiči, ovce itd. zdravi in močni, je lekarnarja Piccolija katerega cenijo in radi kupujejo vsi kmetovalci. **živinski prašek,** Zavojček 50 h., 10 zavojev 4 K.

Kmet. društvo v Vipavi

priporoča preč. duhovščini in drugim odjemalcem

zajamčeno pristno vino

iz svoje zaloge in svojih članov pridelke po zmerno nizkih cenah, in sicer:

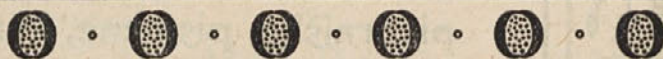
1. vrste belo vino po 24 do 25 gld. ali 48—50 K za 100 litrov, loco Postojna;
2. vrste belo vino po 21 do 23 gld. ali 42—46 K za 100 litrov, loco Postojna;
3. vrste belo vino po 19 do 20 gld. ali 38—40 K za 100 litrov, loco Postojna.

V zalogi so tudi **desertna vina**, in sicer: renski rizling za buteljke po 45 ali 90 K Hl. ozir. $\frac{7}{8}$ ltr. buteljka po 60 ali 120 K Vrhpoljec črni po 2 K buteljka in Pikolit po 2 K 40 vin.

Pošilja se v sodčkih nad 56 litrov.

Na zahtevanje pošljejo se vzorci. — Večjim odjemalcem se dovoli primeren rabat.

Kmet. zadruga! Svoji k svojim!

Pozor!

Najboljša kislá voda

je

Jurij Regoršek-ov

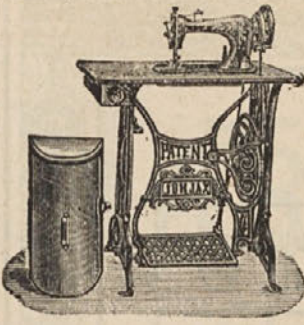
»Marijin studenec«

— v okraju Rogatec. —

Ta slatina je bila po g. profesorju dr. J. Gottliebu v Gradcu analizovana in se je ta analiza iz 30. zvezka št. 14, str. 191 l. 1858 sejnega poročila matematično-prirodosnanskega razreda ces. akademije znanosti na Dunaju v posebni brošuri odtisnila in se na str. 11 te brošure potrjuje, da se more „Marijin studenec“ prištevati najmočnejšim natronovim studencem, in da presega z ozirom na množino svojih delov, osobito dvojno oglekokslega natrona najbolj sloveče studence te vrste, kakor studenec v Bilinu, Vichy-ju, Ems-u, Selters-u in Rogatecu.

Naročila naj se dopošiljajo **Juriju Regoršek,** Poljčane, Štajersko.

Naročila naj se dopošiljajo **Juriju Regoršek,** Poljčane, Štajersko.

Šivalni stroji in kolesa
Tovarniška zaloga
Ivan Jax-a
v Ljubljani
Dunajska
cesta 17
priporoča svoje najbolj priznane
šivalne stroje in kolesa
Ceniki se dopošljejo na zahtevanje zastoj.

Laneno seme
kakor tudi
razno žito in druge deželne pridelke
kupi po najvišji ceni
Ivan Majdič v Kranji.

Zaloga in kletarstvo
na Glincah št. 20
pri Ljubljani
na lastnem posestvu.

Slov. vinogradniško društvo
v Ljubljani
registrovana zadruga z omejeno zavezo
priporoča svojo veliko zalogo
pristnih domačih vin
starih in novih
iz Dolenjske, Štajerske, Istre, Vipave in Goriške.
Vino je deloma doma prešano, isto oddaje
se v sodih in fino vino v steklenicah.
Na zahtevo pošiljajo se uzorci brezplačno.

C. in kr. priv.
tvornica za gasilno in
kmetijsko orodje
R. A. Smekal-a
v Čehu na Moravskem
nudi vsakovrstne
 brizgalnice za gasilna društva
najnoveje sestave s sesalno in tlačilno
oprtno na obeh straneh ter s patentom
proti zmrzlini. — Brizgalnice proti
peronosperi, vsakovrstne cevi iz konoplje
in gume; dalje
gospodarske stroje vsakojakih vrst.
Ceniki brezplačno.
 Plačila tudi na obroke.
Podružnica R. A. Smekal
v Zagrebu.

Slovenci, kupujte doma!
Kmetijsko društvo v Dobropoljah ima v zalogi dobro obležan
 S I R
dvojne vrste, masten in pust za delavce. Razpošilja se po pošti ali železnici v celih
hlebih od 25 do 30 kg, pa tudi v manjših kosih. Razpošilja in odgovarja se točno.

 Najboljša in najsigurnejša

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1899:
čez 4 milijone K

prilika
za
štedenje!

Denarni promet v dvanajstih mesecih
čez 17 milij. K

Ljudska posojilnica

preje: Gradišče štev. 1

sedaj: Kongresni trg št. 2, I. nadstr.

sprejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1. ure popoldan in jih obrestuje po

 4 $\frac{1}{2}$ %

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsacih vloženih 100 gld.
čistih 4 gld. 50 kr. na leto.

Stanje hranilnih vlog 31. dec. 1899:
4,642.543 K 80 h

Promet v 12 mesecih od 1. jan. do 31. dec. 1899:
17,888.544 K 50 h

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje
kaj prekinilo.

Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice na razpolago.

V Ljubljani, dne 31. decembra 1899.

Dr. Ivan Šusteršič,
predsednik.

Josip Šiška,
knezoškofjski kancelar,
podpredsednik.

Odborniki:

Anton Belec,
posestnik, podjetnik in trgovec
v Št. Vidu nad Ljubljano.

Dr. Andrej Karlin,
gimnazijski profesor v Ljubljani.

Dr. Viljko Schweitzer,
odvet. koncipijent v Ljubljani.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik v Ljubljani.

Gregor Šlibar,
župnik na Rudniku.

Dr. Janko Brejc,
odvetn. koncipijent v Ljubljani.

Matija Kolar,
župnik pri D. M. v Polji.

Dr. Aleš Ušeničnik,
stolni vikar v Ljubljani.

Ivan Kregar,
načelnik okrajne bolniške blagajne
v Ljubljani.